



PEDAGOGIK AXLOQ VA UNING TA'LIM JARAYONIDAGI ROLI.

Kenjaboyeva O'g'iljon To'xtaboy qizi

Raximova Feruzabonu Shodlikbek qizi

*Chirchiq Davlat Pedagogika Universiteti Turizm fakulteti Xorijiy til va
adabiyot:ingliz tili yo'nalishi 2-bosqich talabalari*

kenjaboyevaogiloy83@gmail.com.

Feruzabonuraximova820@gmail.com

Ilmiy rahbar: Abdukadirova Go'zal

Guzalyaabdukadirova01@gmail.com.

Annotatsiya: Ushbu maqolada pedagogik axloqning ta'lim jarayonidagi o'rni va uning ta'lim samaradorligiga ta'siri tahlil qilinadi. Maqolada pedagogik axloqning asosiy tamoyillari, o'qituvchining axloqiy xulqi va uning o'quvchilar bilan o'zaro aloqalariga bo'lgan ta'siri haqida so'z yuritiladi. Shuningdek, o'qituvchining axloqiy qoidalarga amal qilishi ta'lim jarayonining samaradorligini oshirishi va o'quvchilarda ijobiy axloqiy qadriyatlarni shakllantirishi muhimligi ko'rsatilgan. Maqola pedagogik axloqning ta'lim tizimidagi o'rni va uning ta'lim samaradorligiga bevosita ta'siri haqida fikr yuritishga asoslanadi.

Kalit so'zlar: Pedagogik axloq, o'qituvchining axloqiy xulqi, ta'lim jarayoni, ta'lim samaradorligi, axloqiy qadriyatlar, adolat, hurmat, samimiyat, o'quvchilarga motivatsiya, o'quvchilarda axloqiy tarbiya.

Аннотация: В данной статье анализируется роль педагогической этики в образовательном процессе и её влияние на эффективность обучения. Рассматриваются основные принципы педагогической этики, этическое поведение учителя и его влияние на взаимоотношения с учащимися. Также



подчеркивается, что соблюдение учителем этических норм способствует повышению эффективности образовательного процесса и формированию у учеников позитивных этических ценностей. Статья направлена на обсуждение значения педагогической этики в образовательной системе и её влияния на успешность обучения.

Ключевые слова: Педагогическая этика, этическое поведение учителя, образовательный процесс, эффективность обучения, этические ценности, справедливость, уважение, искренность, мотивация учеников, этическое воспитание учеников.

Abstract: This article analyzes the role of pedagogical ethics in the educational process and its impact on the effectiveness of teaching. It discusses the main principles of pedagogical ethics, the ethical behavior of teachers, and how it affects their relationships with students. Additionally, it highlights that adherence to ethical norms by teachers enhances the effectiveness of the educational process and helps in forming positive ethical values in students. The article focuses on the significance of pedagogical ethics in the education system and its direct impact on the effectiveness of teaching.

Keywords: Pedagogical ethics, teacher's ethical behavior, educational process, teaching effectiveness, ethical values, justice, respect, sincerity, student motivation, ethical education of students.

KIRISH

Pedagogika fani ta'lim va tarbiya jarayonlarini ilmiy asosda o'rganadi. Bu soha o'qituvchining shaxsiy sifatлари, uning o'quvchilarga bo'lgan munosabati va ta'lim jarayonida qanday axloqiy me'yorlarga amal qilishi haqida katta ahamiyatga ega. Pedagogik axloq o'qituvchining professional faqatligini shakllantirib, o'quvchilarni ijobiy axloqiy qadriyatlar bilan tarbiyalashda yordam beradi. Ta'lim



jarayonida o'qituvchining axloqiy xulqi ta'lim samaradorligini oshiradi, shuningdek, o'quvchilarda o'qishga bo'lgan ishtiyoqni va motivatsiyani oshiradi. Ushbu maqolada pedagogik axloqning ta'lim jarayonidagi o'rne, uning ta'lim samaradorligiga ta'siri va o'qituvchining axloqiy xulqi haqida to'liq ma'lumot beriladi.

Asosiy qism

1. Pedagogik axloqning ta'rifi va asosiy tamoyillari

Pedagogik axloq o'qituvchining o'z ishida va o'quvchilar bilan muloqotda ko'rsatadigan axloqiy qoidalardir. O'qituvchining axloqiy xulqi ta'lim jarayonining asosiy jihatidir. O'qituvchi o'quvchilarni nafaqat bilimga, balki axloqiy tarbiyaga ham yo'naltirishi kerak. Pedagogik axloqning asosiy tamoyillari quyidagilardan iborat:

Adolat: O'qituvchi o'quvchilarni tenglashtirib, ularning huquqlarini hurmat qilishi zarur. Har bir o'quvchiga teng yondashuv, faqat bilim bilan emas, balki uning shaxsiy fazilatlarini hurmat qilish kerak. O'quvchilarga ularning ishlariga va faoliyatlariga qarab adolatli munosabatda bo'lish kerak. O'qituvchi har bir o'quvchining imkoniyatlarini e'tiborga olib, unga individual yondashuvni amalga oshirishi lozim.

Hurmat: O'qituvchi o'quvchilarga ularning shaxsiyatini hurmat qilishi, o'quvchilarning fikrlarini tinglashi va ularning fikrlariga murosaga kelishi lozim. Hurmat, o'zaro ishonchni yaratadi va ta'lim jarayonining ijobiy rivojlanishiga ta'sir qiladi. Hurmat o'quvchilarga o'zlarini erkin va xavfsiz his qilishlariga yordam beradi, bu esa ta'limni samarali qilishga zamin yaratadi. O'quvchilar o'zlarining shaxsiy haq-huquqlari va qarashlari bilan hurmat bilan qabul qilinadigan va baholanganlikni his qilganida, ular o'zlarini yaxshiroq namoyon qilishadi.



Ochiqlik va samimiyat: O'qituvchining ochiq va samimiy munosabati o'quvchilarga xavfsizlikni ta'minlaydi, o'quvchilar o'z fikrlarini erkin ifodalay olishadi. Bu, o'z navbatida, o'quvchilarning bilim olish jarayonida o'zlarini erkin his qilishlariga yordam beradi. Samimiyat va ochiqlik, o'qituvchining o'z o'quvchilari bilan jiddiy aloqalar o'rnatishiga yordam beradi, o'quvchilarda o'zlarini ko'proq ifoda etishga turtki beradi. Bunday munosabatlar o'quvchilarning o'ziga bo'lgan ishonchini oshiradi va ularning muvaffaqiyatga erishish istagini kuchaytiradi.

2. O'qituvchining axloqiy xulqi va ta'lim jarayoniga ta'siri

O'qituvchining axloqiy xulqi ta'lim samaradorligini oshiradi. Agar o'qituvchi o'z xulqida adolatli, sabr-toqatli, hurmatli va samimiy bo'lsa, o'quvchilar o'zlarini xotirjam va hurmatlangan his qilishadi. O'qituvchining yuqori axloqiy sifatleri o'quvchilarni ham axloqiy jihatdan rivojlantiradi. Misol uchun, o'qituvchi o'z ishiga sodiq bo'lishi, o'quvchilarga yordamlashish va ularning muammolarini hal qilishda yordam berishi lozim.

O'qituvchining axloqiy xulqi o'quvchilarga ta'lim olishda yuqori natijalar ko'rsatishga yordam beradi. Ular o'qituvchining ijobiy xulqidan ilhomlanib, o'zlarida ham yaxshi xulq-atvorni shakllantiradilar. O'qituvchining shaxsiy fazilatleri, o'ziga xosligi va professional mahorati o'quvchilarning muvaffaqiyatiga bevosita ta'sir qiladi. Shuningdek, o'qituvchining yuqori axloqiy qadriyatlarni o'rgatishi o'quvchilarda jismoniy va ruhiy rivojlanishni rag'batlantiradi. Agar o'qituvchi o'z xulqida bu qadriyatlarni namoyon qilsa, o'quvchilarda ham o'ziga bo'lgan ishonch oshadi.

3. Pedagogik axloq va ta'lim samaradorligi

Pedagogik axloqning ta'lim samaradorligiga ta'siri juda katta. O'qituvchi o'zining axloqiy xulqi bilan o'quvchilarda ijobiy munosabatlarni rivojlantiradi.



Adolat, samimiyat va hurmat kabi qadriyatlar ta'lim jarayonini samarali qiladi. O'qituvchining axloqiy jihatlarini o'quvchilarning fikrlarining o'zgarishiga, ularda ijobiy ta'sir yaratishga yordam beradi. Axloqiy yondashuv o'quvchilarda o'z-o'zini anglash va o'zaro hurmatni shakllantiradi.

O'quvchilar o'qituvchining o'rnini ko'rsatgan axloqiy xulqiga qarab o'zlarini ijobiy tarzda tarbiyalaydi. Bu, o'z navbatida, o'quvchilarning ta'lim jarayoniga faol ishtirok etishlarini ta'minlaydi. O'quvchilar o'zlarining shaxsiy fazilatlarini rivojlantirishda o'qituvchining yordami bilan muvaffaqiyatga erishadilar. O'qituvchining amaliyotda axloqiy qadriyatlarni qo'llashga harakat qilishi, o'quvchilarga ta'limni shaxsiy rivojlanish bilan bog'lashga yordam beradi. O'qituvchi o'zining o'quvchilariga ko'rsatadigan axloqiy xulqini professional ish faoliyatida namoyish etish bilan, ularning o'ziga bo'lgan hurmatini oshiradi va o'quvchilarning o'zgarishiga katta ta'sir qiladi.

Xulosa

Pedagogik axloq o'qituvchining ta'lim jarayonidagi muhim fazilatlaridan biridir. O'qituvchining axloqiy xulqi ta'lim jarayonining samaradorligiga bevosita ta'sir qiladi. Adolat, samimiyat, hurmat va ochiqlik kabi tamoyillar ta'lim jarayonini ijobiy tomonga o'zgartiradi, o'quvchilarda axloqiy qadriyatlarni rivojlantiradi. Shunday qilib, pedagogik axloqning ta'lim jarayonidagi roli katta bo'lib, ta'lim samaradorligini oshirishda uning o'rnini ajralmasdir. O'qituvchining axloqiy xulqi, nafaqat bilim, balki o'quvchilarning shaxsiy rivojlanishida ham katta ahamiyatga ega bo'lib, jamiyatda axloqiy qadriyatlarning saqlanishini ta'minlaydi.

FOYDALANILGAN ADABYOTLAR RO'YXATI

1. <https://www.samdu.uz>
2. <https://www.uzswlu.uz>
3. intereuroconf.com<https://www.intereuroconf.com>
4. <https://in-academy.uz>
5. <https://cyberleninka.ru>